

la Biennale di Venezia

56. Esposizione
Internazionale
d'Arte

Eventi Collaterali

Catalunya a Venècia

LA SINGULARITAT

Un projecte d'Albert Serra – Comissariat per Chus Martínez

Catalunya a Venècia. LA SINGULARITAT,
Eventi Collaterali de la 56a Exposició
Internacional d'Art - la Biennale di Venezia

L'Institut Ramon Llull torna a la Biennial d'Arts
Visuals de Venècia amb un projecte d'Albert
Serra comissariat per Chus Martínez

L'Institut Ramon Llull (IRL) consolida la seva presència a la Biennial d'Arts Visuals de Venècia amb *Catalunya a Venècia. LA SINGULARITAT*, un nou treball del cineasta Albert Serra comissariat per Chus Martínez, que es podrà veure dins els *Eventi Collaterali* d'aquesta 56a edició. *Catalunya a Venècia. LA SINGULARITAT* s'inaugurarà el 6 de maig a l'Isola di San Pietro.

A partir del concepte de la Singularitat, Serra ha concebut el seu nou treball, produït especialment per a l'ocasió. Es tracta d'una gran instal·lació audiovisual que es projecta en cinc pantalles que omplen tot l'espai expositiu. La inspiració originària d'aquesta instal·lació ha estat la discussió entre Albert Serra i Chus Martínez sobre el concepte que dona títol a l'obra.

La Singularitat és el terme amb el qual matemàtics i investigadors d'intel·ligència artificial es refereixen al moment en el qual la nostra relació amb les màquines canvia, quan la tecnologia deixa de ser una eina i comença a ser un acompanyant de l'espècie humana.

A *LA SINGULARITAT* Serra entrelleça poèticament el que semblen imatges contemporànies filmades a Lleida, a les instal·lacions de PLANTA Sorigué, amb d'altres menys clarament realístiques, de tal manera que crea una mena de mite antic, com una fàula. Algunes de les seccions de la pel·lícula es constitueixen mitjançant un flux de material bell i purament visual. En canvi, en d'altres, l'artista Albert Serra explica històries que representen el que ell entén com "antigues i noves maneres d'explicar el cinema". Aquesta peça tan particular de Serra intenta crear una "llegenda", és a dir, "una memòria visual i sensorial de l'espectador basada en motors que marcaran un gir en la nostra manera d'entendre no allò que el cinema pot explicar sinó la manera com el cinema pot transformar-nos i preparar-nos per un futur diferent de la imatge, els humans i les màquines".

L'exposició es completa amb una publicació de 32 pàgines editada conjuntament per l'Institut Ramon Llull i la prestigiosa revista *Mousse* –especialitzada en art contemporani i d'àmplia distribu-

ció internacional— que es distribuirà gratuïtament i també estarà disponible *online*. Tota la informació relativa a *Catalunya a Venècia. LA SINGULARITAT* es pot consultar a <http://venezia2015.llull.cat>. El disseny gràfic l'han creat Omar Sosa i Ana Domínguez. Guri_Casajana Arquitectes són els autors del disseny expositiu.

La proposta de Chus Martínez va ser seleccionada per un jurat presidit per Marta Gili, directora del Jeu de Paume, i que tenia com a vocals Bartomeu Marí, director del MACBA; Joan Minguet, president de l'Associació Catalana de Crítics d'Art (ACCA); Xavier Antich, president del Patronat de la Fundació Antoni Tàpies; Martina Millà, cap de Programació i projectes de la Fundació Miró; Lluçia Homs, director de Promoció dels Sectors Culturals de l'Institut de Cultura de Barcelona; i Damia Martínez, cap de l'Àrea de Creació de l'Institut Ramon Llull.

LA SINGULARITAT, com tots els altres films d'Albert Serra, parteix de la premissa que el cinema ens insta a desenvolupar una antropologia del clima, més que no pas una comprensió de la teatralitat. El cinema és el clima en què té lloc el

moviment humà, el grup, actors no professionals amb un guió obert que actuen en relació amb tot un conjunt de condicions que, de mica en mica, desenvolupen la seva lògica personal. L'argument és, per tant, molt simple. Vuit personatges, tots gais, entorn d'una mina, i tot el que això produeix: or, però també desitjos, desitjos de diners, d'oportunitats. Alhora fa un particular estudi de l'exploració lligada a l'augment d'un sentiment molt més present actualment que fa una dècada: l'exposició a la humiliació.

Les pel·lícules d'Albert Serra no es basen en una història, sinó en el potencial de la petita comunitat d'actors i de l'equip cinematogràfic de fer-se seva la situació que ell els proposa. Ell produeix un entorn en què les coses comencen a passar en el moment que tothom té el sentiment que es troba a l'interior d'alguna cosa capaç de transformar la manera en què veu i percep les coses. Tots s'han d'abandonar a si mateixos per fer-se seva la pel·lícula, abans fins i tot de saber què és la pel·lícula, ja que el cinema és simplement una altra paraula per designar la vida. La vida en un intens escenari en què tothom parla, no amb les seves pròpies paraules sinó utilitzant les paraules dels altres, en aquest cas les de l'Albert, i actua mogut per aquesta pantomima de relacions de poder que es genera al voltant d'una mina.

Per què una mina? Potser penseu que hi ha motius evidents que expliquen per què en comptes d'utilitzar un text clàssic com a punt de partida, com en les anteriors ocasions, l'Albert ha triat una mina. La mina, com el cinema, és un mem. La mina representa una idea però també un comportament, el comportament econòmic, que es va escampar fa segles i va crear la cultura més estesa i poderosa que hem conegut fins ara: el capitalisme. En veure imatges boniques de la mina, també ens quedem amb aquesta idea, no pas com a lloc, sinó com a contenidor, un vaixell immòbil, que conté tots els personatges. Tots els personatges estan afectats per aquest ésser orgànic a l'interior d'aquest enorme òrgan de producció que els afectarà tota la vida. Tots ells rebran una clatellada en tenir el primer contacte amb la «font», amb ells mateixos, i amb la font i el seu propietari. La imatge ens fa reviure les descripcions de les primeres trobades entre primitius i mariners. Aquí també hi observem que hi manca una llengua comuna. Tot gira entorn d'aquest home, el propietari de la mina, tot plegat adquireix ben aviat una fisicalitat molt forta. Els treballadors, les prostitutes, tots els artistes intenten articular l'inarticulable com en un exercici col·lectiu futurista carregat del brutalisme del dadaisme. La història és la història d'expectatives comunes, de l'explo-

tació, de ser explotat i de buscar la humiliació. El propietari és a la mina per beneficiar-se'n i tots comencen a imitar-lo, i en imitar-lo tots esdevenen més abstractes, menys ells mateixos i més la nova naturalesa mateixa de la mina. L'única cosa que no poden imitar és la producció. La mina és l'organon que produeix or. La mina entén que la producció és un verb transitiu, com Marx, com Engels. El que diferencia l'ésser humà del no humà és la voluntat de produir alguna cosa més que no produir res, la mina no forma part de la naturalesa sinó que és una eina que l'home, aquest personatge, utilitza per extreure un producte del centre de la Terra.

No obstant això, aquesta particularitat diferencia el propietari de la mina dels altres. No només pel fet que tots són gais i només estan interessats en una relació sexual que no garantirà la perpetuïtat de l'espècie. El que els diferencia a tots de la mina i del seu propietari és que entenen la producció d'una manera del tot diferent. Per a ells, el verb producció no és transitiu, sinó intransitiu. Sense que ells en siguin conscients, marquen el final de la lògica capitalista. Si, com concebia Marx, la producció no es basa en transformar el món material, sinó més aviat en participar en la mateixa transformació del món, no podríem concloure que els éssers humans es produeixen a si mateixos i els

uns als altres establint, amb les seves accions, les condicions per al seu creixement i desenvolupament continu? Dit d'una altra manera, per a tots ells la producció és l'esperança.

I la presència de la mina també explica per què el film es desplega en cinc pantalles i tot i així encara és una pel·lícula i no pas una instal·lació filmica. Multiforme i monòtona, repetitiva en diversos tipus de desordre, la pel·lícula busca maneres de sobrepassar l'era del judici, l'era del capitalisme modern. La mina ens permet identificar aquest centre «clàssic» i a partir d'aquí la funció dels personatges és trobar un camí que preservi la vida i sigui capaç de transmutar el nostre sentit de gènere, entenent la política com una comunitat marcada per l'exploració en la necessitat de trobar una nova lògica i un nou llenguatge. El film, ben bé com si seguís la lògica de la física quàntica, comença provocant en cada escena, en cada fragment, milions de formes de fotosíntesis d'imatges humanes per tal d'imaginar formes encara desconegudes d'imaginar la imatge, de produir un temps diferent a dins i fora de la pel·lícula. Les diverses pantalles s'han instal·lat perquè l'espectador vegi multiplicades les possibilitats d'imitar els personatges. La mimesi és el motiu pel qual el film es presenta com un joc en mans del cineasta i ens el desplega davant dels

nostres ulls per despertar un moment de mirall biològic entre ells i nosaltres, però també entre la mina com a òrgan i tots aquests excessos sensuals que s'escapen de les constriccions de la normativa. Tot el film gira entorn del futur: un futur que ni tan sols no podem anomenar futur perquè no el tenim al davant, ni al costat, sinó a l'interior.

Chus Martínez, comissària

—

“Faig pel·lícules per diversió, perquè m'encanta aquest caos en els rodatges i trencar la rutina de l'avorrida vida quotidiana. En certa manera ho aconseguim, però al mateix temps es basa massa en el compromís amb la maleïda burocràcia, perquè és una gran indústria i hi ha molts diners en joc. Hi ha moments en pantalla de bellesa màgica que et poden arribar a fer plorar des d'un punt de vista estètic, una bellesa que en la vida real és molt escassa. De vegades, en una nit de dissabte estàs en bona companyia i muntés una festa espontània. Hi ha algun tipus de sentiment col·lectiu molt emotiu, però passa per casualitat, i només cada un o dos anys. Saps que la llum del diumenge s'apropa i sents que aquest somni desapareix. Aquests moments no tenen la mateixa

intensitat, té a veure amb la percepció de temps i espai. No parlo de drogues psicodèliques, però el cine té això d'una manera molt intensa.”

“No té cap sentit preocupar-se per la distribució o el reconeixement. No perdo gaire temps pensant en coses que no puc canviar. Em concentro en coses que sí que puc canviar. El meu únic problema és que no sóc milionari, així que he de fer alguna cosa per guanyar una mica de diners, però et puc assegurar que no compartiré ni un segon de la meua vida amb altres directors de cinema. Podria amb gent del carrer, no m'importa, però no amb cap altre director de cinema. Sempre requereix un compromís molt gran formar part de la indústria i t'acostumes a aquest compromís. Has de ser molt precís i obstinat per evitar-ho. Cada conversa i discussió és un compromís. És com una família: això és un fet, no és llibertat.”

“El meu procés de rodatge d'una pel·lícula és bastant caòtic, així que el que arriba al final és una mica per casualitat. Quan comencem l'edició tenim més de cent hores de metratge, tot això és un embolic. És sorprenent fins i tot per a mi, perquè penso que descobreixo realment la pel·lícula només quan la veig. Des del moment en què refuso la comunicació amb els actors, i fins i tot amb els tècnics d'*Història de la meua mort*, això és

com una representació, ja que no estan seguint cap ordre preestablert. Tots ells tenen el seu misteri dins seu. Això evita que jutgin el que estan fent, o que se'ls podria demanar de fer-ho d'una altra manera; cada moment és únic.”

Albert Serra. Fragments de l'entrevista publicada a la versió digital de la revista britànica *Dazed* l'11 de març de 2015.

Chus Martínez

Chus Martínez (La Corunya, 1972) és actualment directora de l'Institut d'Art de l'Acadèmia d'Art i Disseny FHNW de Basilea, Suïssa. Llicenciada en Filosofia i Història de l'Art per la Universitat Autònoma de Barcelona, també ha fet un màster de comissariat al Bard College de Nova York. La seva trajectòria professional l'ha dut a ocupar els càrrecs de directora artística de la Sala Rekalde de Bilbao (2002-2005), de directora del museu Frankfurter Kunstverein (2005-2008) i de conservadora en cap del MACBA (2008-2011). Més recentment, ha treballat com a comissària en cap d'El Museo Del Barrio de Nova York i ha format part de l'equip comissarial de DOCUMENTA (13) a Kassel, Alemanya.

L'any 2005, Martínez va ser la comissària del Pavelló Nacional de Xipre per la 51a edició de la Biennial de Venècia, amb un projecte de Panayiotis Michael i Konstantia Sofokleous. També va formar part de l'equip assessor de l'exposició Carnegie International el 2008 i va participar com a comissària convidada a la 29a Biennial de São Paulo del 2010. A més, ha presentat exhibicions a museus de tot el món, ha col·laborat en nombrosos seminaris i conferències i ha exercit com a membre del jurat en certàmens de reconegut prestigi. Publica regularment en revistes d'art.

Albert Serra

Albert Serra (Banyoles, 1975) és director i productor de cinema. El seu primer film *Crespià, the film not the village* (2003) no es va arribar a estrenar comercialment. Posteriorment, ha presentat *Honor de cavalleria* (Premi Barcelona de Cinema a la millor direcció novell i a la millor pel·lícula en v.o. catalana 2006) i *El cant dels ocells* (Premi Gaudí a la millor pel·lícula 2009). El 2009 va ser triat per ser la icona del nou cinema d'avantguarda de la *Quinzaine des Réalisateurs* del Festival de Cannes.

L'any 2012 fou un dels artistes seleccionats per participar a la DOCUMENTA de Kassel on va presentar la pel·lícula *Els tres porquets*. L'any passat es va convertir en el primer director català en obtenir el premi a la millor pel·lícula del Festival de Locarno amb *Història de la meua mort* (2013). Recentment ha estat convidat pels prestigiosos centres Pompidou de París (2013) i Bozar de Brussel·les (2014) a presentar-hi una carta blanca. Enguany la Tate Modern de Londres li ha dedicat una retrospectiva.

Institut Ramon Llull

L'Institut Ramon Llull és un consorci públic creat el 2002 amb l'objectiu de promoure a l'exterior la llengua i la cultura catalanes. Aquesta promoció es fa per mitjà de la internacionalització dels seus creadors, de la promoció dels intercanvis artístics i culturals, i del suport als estudis de llengua i cultura catalanes en l'àmbit universitari. Actualment, el consorci està format per la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona. Des de l'any 2009 organitza la participació catalana als *Eventi Collaterali* de la Biennial d'Arts Visuals de Venècia i des del 2012 també a la d'Arquitectura.

Amb el suport de Sorigué

Sorigué es un grup empresarial fundat fa seixanta anys a Lleida. La companyia està formada per 50 societats i 2.000 treballadors i té un àmbit d'actuació que abarca tot el territori espanyol, amb projectes puntuals a Europa i Amèrica.

Desenvolupa un model de negoci integral en les àrees de la construcció, l'enginyeria, les tecnologies de l'aigua, els serveis i els materials.

Compromès amb la innovació com part de la seva estratègia empresarial, el grup aposta per la recerca i els projectes de R+D+I amb l'objectiu de generar valor en cada procés. En el 2010, Sorigué rep el Premi Internacional Emulsar a la recerca científica en emulsions bituminoses i té el reconeixement de la UE al Projecte Phoenix, la major recerca realitzada a Espanya en el sector dels paviments asfàltics.

Sorigué també és pioner en l'aplicació de polítiques de responsabilitat social corporativa i compta amb la Fundació Sorigué encarregada de realitzar activitats de caràcter assistencial i participar en diversos projectes socials. Des de fa mes d'una dècada, la Fundació Sorigué compta amb una de les col·leccions d'art contemporani més importants d'Espanya. Entre els artistes que la componen destaquen noms de prestigi internacional com: Anselm Kiefer, William Kentridge, Bill Viola, Chuck Close, Anish Kapoor, Antonio López, Daniel Richter, Antony Gormley, Julie Mehretu, entre altres.

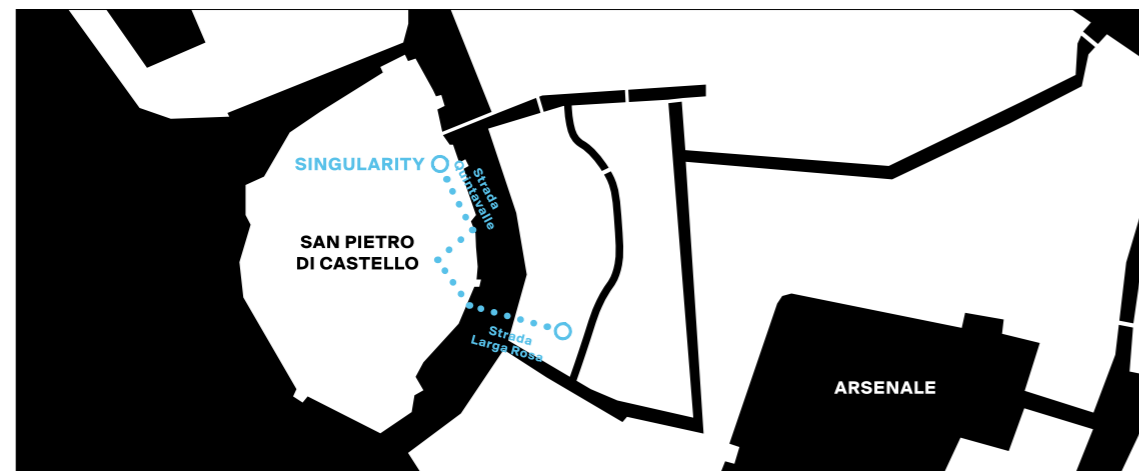
PLANTA és la intersecció entre Sorigué y la Fundació Sorigué. Un espai on es troben i conviuen art, arquitectura, ciència, innovació, talent i empresa.

PLANTA es presenta com un espai per a la reflexió, el coneixement i la creació on s'uneixen art, ciència, tecnologia, responsabilitat social, medi ambient i arquitectura. A través d'aquest projecte, el grup empresarial donarà continuïtat als valors que han guiat la seva activitat des dels inicis, sobre la base de la perseverança i el respecte. Un lloc d'intercanvi i promoció del coneixement en el qual es generaran sinergies entre art i empresa. Aquesta fusió entre la col·lecció d'art i l'entorn en plena activitat industrial és un dels aspectes diferencials del projecte.

L'arquitecte Kees Kaan, de KAAN Architecten (Països Baixos) signa l'arquitectura del projecte, presentada el passat juny de 2014 com Event Colateral en la 14a Exhibició Internacional d'Arquitectura de la Biennial de Venècia.

Catalonia in Venice. SINGULARITY
Inauguració: 6 de maig a les 17:30h
www.llull.cat

Contactes de premsa:
Institut Ramon Llull - Gavina Garcia - ggarcia@llull.cat
PICKLES PR - Juan Sanchez - juan@picklespr.com

Del 9 de maig al 22 de novembre de 2015
De 10h a 18h, tancat els dilluns (excepte l'11 de maig, l'1 de juny i el 16 de novembre)
L'espai: Cantieri Navali (Via Castello 40)

llull institut
ramon llull

Generalitat
de Catalunya

Ajuntament
de Barcelona

Amb la col·laboració de
MAC
BA MUSEU
D'ART CONTEMPORANI
DE BARCELONA

Amb el suport de
soriguè

